

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2008-838

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Vuorinen, Hanna			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Puolueettomuudesta liittoutumattomuuteen : Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan määrittely EU-jäsenyyskeskustelussa 1992-1994.			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-09-08	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 79 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Länsi-Euroopan integraation lisääntynyt vetovoima ja kylmän sodan päättymisestä aiheutuneet muutokset Suomen ulkopoliittisessa toimintaympäristössä asettivat Suomen todellisten valintojen eteen Euroopan murrokseksi nimitettynä aikana. Uudet olosuhteet kyseenalaistivat samalla Suomen kylmän sodan aikana vakiintuneen puolueettomuuspolitiikan harjoittamisen. Suomen EU-jäsenyyden toteuduttua vuoden 1995 alussa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa kuvaavaksi määreeksi oli vakiintunut sotilaallinen liittoutumattomuus ja itsenäinen, kansallinen puolustus. Tutkielma käsittelee Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan määrittelyä EU-jäsenyyskeskustelun aikana vuosina 1992–1994. Tutkielmassa esitellään EU-ratkaisuun vaikuttanutta kehitystä, tarkemmin sanottuna Suomen 1980-luvun lopun integraatiopolitiikan muotoutumista ja Neuvostoliiton suhteissa tapahtuneita muutoksia sekä poliittisten toimijoiden Eurooppa-kantojen ja puolueettomuuskäsitysten muotoutumista. Käsittehistoriallinen lähestymistapa toimii heuristisena apuvälineenä selvittäessä, miten poliittiset toimijat näkivät Suomen kylmän sodan aikana vakiintuneen puolueettomuuspolitiikan olevan sovittavissa uuden Euroopan oloihin. Ennen kaikkea selvitetään, miten puolueettomuuskäsitettä käytettiin poliittisten toimijoiden määritelmässä ja perustellessa kantaansa Suomen EY/EU-jäsenyyteen. Jäsenyyspääöstä valmisteltaessa ulkopoliittiselle johdolle oli selvää, että yhteisön tavoitteena oli entistä tiiviimpi poliittinen yhteistyö taloudellisen integraation ohella. Lisäksi uusi sopimus Euroopan unionista sisälsi mahdollisuuden yhteiseen puolustukseen. EU-jäsenyyskeskustelussa oli siten pitkälti kyse myös siitä, minkälainen liittoutuneisuuden aste mahdolliseen jäsenyyteen liittyi.</p> <p>Poliittisista toimijoista päähuomio on presidentissä, valtioneuvostossa ja eduskunnassa. Lähdeaineistosta merkittävimmät ovat valtiopäiväasiakirjat sekä sanoma- ja aikakauslehdet. Eduskuntakeskusteluista huomiota kiinnitetään eduskuntaryhmien ja asianomaisten valtioneuvoston jäsenten puheenvuoroihin. Lisäksi on analysoitu valtioneuvoston Eurooppa-politiikkaa koskevat asiakirjat.</p> <p>Laajempaa kuvaa Suomen EU-jäsenyysprosessin aikaisesta keskustelusta tavoitellaan lehdistöseurannalla. Tutkittavana on kahdeksan sanoma- ja aikakauslehteä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomenmaa, Nykypäivä, Demari, Kristityn vastuu, Kansan Uutiset ja Tiedonantaja. Tutkimus osoittaa, ettei Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan määritelmästä vallinnut konsensusta. EU-jäsenyyden taloudellisia ja poliittisia hyötyjä/haittoja punnittaessa puolueettomuuskäsitteestä tuli sekä jäsenyyden kannattajien että vastustajien laajasti hyödyntämä käsite eli keskeinen osa politiikkaa. Naapuruus heikkenevän ja poliittisesti epävakaa Venäjän kanssa lisäsi turvallisuuspoliittisten argumenttien käyttöä sekä EU-jäsenyyden puolesta että vastaan. Turvallisuusteema oli näkyvästi esillä aina kansanäänestykseen asti.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords puolueettomuus liittoutumattomuus integraatio			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			